

УДК 008:379.8

І. В. Петрова

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МЕНЕДЖЕРІВ ІНДУСТРІЇ ДОЗВІЛЛЯ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Статтю присвячено аналізу сучасних методологічних підходів до професійної підготовки менеджерів індустрії дозвілля. Задля досягнення мети здійснено змістовий аналіз навчальних дисциплін провідних вузів світу, охарактеризовано перспективні форми й методи викладання навчальних дисциплін відповідно до цілей підготовки менеджерів індустрії дозвілля; вивчено питання навантаження студентів та розподілу навчального матеріалу на різних етапах навчального процесу; обґрунтовано логіку структурування й викладання навчального матеріалу.

Визначено сукупність пріоритетних знань, вмінь та навичок, що впливають на рівень майстерності менеджера індустрії дозвілля.

Виявлено специфіку процесів, пов'язаних із навчанням і фаховою підготовкою менеджерів індустрії дозвілля на прикладі відповідних навчальних програм Манчестерського університету, Університету прикладних наук NHTV, Міжнародного університету дистанційного навчання Bircham.

Ключові слова: дозвілля, менеджер індустрії дозвілля, професійна підготовка, навчальна програма, освітній процес.

Актуальність дослідження. Інноваційний шлях розвитку України в сучасному світі неможливий без системного оновлення освіти, яка покликана ефективно використовувати наявні ресурси з метою розкриття інтелектуального й творчого потенціалу наступних поколінь.

Дозвілля, у всьому його багатоманітті, характеризується значною виховною цінністю, що дозволяє розглядати його не лише як засіб культурного розвитку людини, але і як необхідну умову, що впливає на рівень комфортності та якості сучасного життя. Тому питання ефективної професійної підготовки менеджерів індустрії дозвілля, здатних реалізувати конкретні практичні завдання у соціально-культурних і спортивно-рекреаційних закладах, видається нагальним і вимагає переусвідомлення методологічних підходів у процесі їхньої професійної підготовки.

Стан наукової розробки проблематики. Ґрунтовному аналізу дозвілля як суспільного явища та окремих його аспектам присвячено роботи зарубіжних вчених С. Бест ("Leisure Studies: Themes and Perspectives"), К. Робертса ("Leisure in Contemporary Society", "The Leisure Industries"), С. Ройєка ("The Labour of Leisure The Culture of Free Time", "Leisure Theory"), Дж. Торкільдсена ("Leisure & Recreation Management") та інших.

Окремі питання специфіки професії менеджера індустрії дозвілля в умовах позашкільного виховання та позакласної діяльності відображено у роботах В. Полукарова ("Теория и практика организации клубной деятельности школьников"), В. Пономарьова ("Педагогика формирования игровой культуры досуга"), І. Фрішман ("Методика работы педагога дополнительного образования") тощо.

Проблема підготовки соціальних педагогів до професійної діяльності у сфері дозвілля досліджується А. Арнольдovим ("Социальная педагогика"), Н. Рибіною ("Социальный педагог как организатор культурно-досуговой деятельности"), Л. Тарасовою ("Формирование жизненной устойчивости инвалидов в процессе социокультурной анимации в учреждении культуры"), В. Суртаєвим ("Социально-

педагогические особенности молодежного досуга"), С. Шмаковим ("Досуг как социально-педагогическая проблема"), у контексті туристичної діяльності – Ю. Геніуш ("Эстетическое развитие будущих специалистов туристской анимации в туристском вузе"), Ф. Лавровим ("Профессиональная подготовка менеджеров-аниматоров в образовательном учреждении туристского профиля"), Є. Прієзжаєвою ("Педагогические условия подготовки студентов к анимационной деятельности в процессе профессионального туристского образования") тощо.

Однак питання безпосередньої підготовки менеджерів індустрії дозвілля, їхнього професійного зростання й підвищення кваліфікації, відображено у поодиноких працях, серед яких необхідно зазначити статті М. Аріарського ("Современный специалист социально-культурной деятельности и система его формирования"), С. Іконнікової та І. Новікової ("Международный опыт педагогической подготовки специалистов сферы досуга"), В. Кірсанова ("Класифікація функцій і підготовка кадрів соціокультурних аніматорів у французькій культурології дозвілля (60-90-ті роки)"), дисертаційне дослідження Є. Мамбекова ("Организация досуга во Франции: анимационная модель"), навчальних посібників Т. Кисельової ("Теория досуга за рубежом") та М. Ярошенка ("Социально-культурная анимация").

Мета дослідження. Тому доцільним видається вивчення зарубіжного досвіду, спрямованого на аналіз проблем та процесів, пов'язаних із навчанням і фаховою підготовкою менеджерів індустрії дозвілля – фахівців, чия діяльність безпосередньо пов'язана із організацією вільного часу сучасної людини.

Виклад основного матеріалу. Збереження якісної освіти й належного рівня викладання у вітчизняних вузах передбачає вивчення досвіду провідних університетів світу з урахуванням вітчизняних надбань у сфері освіти. Зокрема, важливим видається:

- здійснення змістового аналізу навчальних дисциплін з урахуванням підготовки спеціалістів відповідного профілю;
- характеристика перспективних форм і методів викладання навчальних дисциплін з метою удосконалення й раціоналізації співпраці студента та викладача (Інтернет-технології, комп'ютерні технології, навчальні й довідкові слайд-фільми тощо);
- вивчення питання навантаження студентів та розподілу навчального матеріалу на різних етапах навчального процесу;
- обґрунтування логіки структурування й послідовного викладання навчального матеріалу.

У цьому контексті нашу увагу привернули навчальні програми освітнього рівня "бакалавр" провідних університетів світу у сфері дозвілля й розваг. Нами ретельно проаналізовано навчальні програми "Менеджмент і дозвілля" Манчестерського університету, "Міжнародний менеджмент дозвілля" Університету прикладних наук NHTV, "Туризм та індустрія дозвілля" Міжнародного університету дистанційного навчання "Bircham". Вибір навчальних закладів обумовлений високою якістю підготовки фахівців й особливостями організації навчального процесу відповідно до вимог ринку праці в сучасному суспільстві.

Так, Манчестерський університет входить до "Russell Group" та групи "№ 8 Research Partnership" зі співробітництва у дослідницьких проектах, за кількістю Нобелівських лауреатів, що є випускниками або ж співробітниками закладу, перебуває на третьому місці після Оксфорду й Кембріджу. Університету прикладних наук NHTV більше десяти років є національним лідером у викладанні дисциплін дозвіллевого спрямування й посідає перші місця у голландських рейтингах "Elsevier" та "Keuzegids", а також у національному опитуванні студентів "National Student Questionnaire". За

співпрацю з профільними організаціями та якість викладання університету NHTV Всесвітнім центром дозвілля ("World Leisure Centre of Excellence") присвоєно статус Центру передових знань ("Centre of Excellence"). Міжнародний університет дистанційного навчання "Bircham" (Іспанія) є приватною установою, що пропонує дистанційну форму навчання й спрямована на осіб із різних країн світу, які, з певних причин, не можуть долучитися до системи академічної освіти. Тому студентами є переважно дорослі, зацікавленні у тих знаннях, здобуття яких позитивно позначиться на їхній професійній кар'єрі. У своїй роботі університет дотримується освітніх принципів, прийнятих у ЄС (ECTS – European Credit Transfer System) та в США (GAAP – Generally Accepted Accrediting Practices). Диплом закладу є дійсним у країнах, підписавших Гаагську конвенцію, або ж підтверджується шляхом консульської легалізації для країн, що не підписали Гаагську конвенцію.

Зокрема, навчальна програма "Менеджмент і дозвілля" *Манчестерського університету* спрямована на навчання студентів навичкам управління у сфері дозвілля (у тому числі розваг, спорту, туризму та івент-менеджменту). Навчальна програма має практико-орієнтоване спрямування, що дозволяє поглибити знання й навички, а також набутти досвіду для професійного зростання безпосередньо в індустрії дозвілля [4].

Перший рік навчання представлений основними курсами, які слугують основою для поглибленого опанування професійними знаннями у подальші навчальні роки. Першокурсники вивчають економіку, основи менеджменту, теорію та історію дозвілля, законодавство у сфері дозвілля, загальну та соціальну психологію, методи наукового дослідження; соціологію та філософію дозвілля. У перший рік навчальною програмою передбачено практичне навчання ("Applied Study Period"), яке створює можливості для застосування теоретичних знань безпосередньо у діяльності закладів дозвілля.

На першому курсі викладаються такі фахові дисципліни як:

– *"Соціологічні й психологічні перспективи дозвіллезнавства"* ("Sociological and Psychological Perspectives in Leisure Science"). Навчальна дисципліна за вибором студента складається із лекційних, семінарських та практичних занять й охоплює такі теми як соціологічні та психологічні перспективи в індустрії дозвілля; роль дозвілля у самоосвіті та особистісній ідентичності; дозвіллевій практиці, концепції, структура і функції дозвілля, дозвіллеве диференціювання, дозвілля як стиль життя, дозвілля та соціальне виключення;

– *"Соціологія: дозвіллева участь та обмеження"* ("Sociology: Leisure Participation and Constraints") - навчальна дисципліна, що має на меті розкриття значимості й розуміння дозвілля в сучасному суспільстві, порівняльний аналіз різних дозвіллевих моделей, розкриття взаємозв'язків між дозвіллевим та соціальним диференціюванням (соціальний клас, раса, сім'я, вік, дозвіллевий досвід, стиль життя та ін.). Курс спрямовує студента на аналіз співвідношення "дозвілля-суспільство" у контексті соціологічних перспектив, вияв та обґрунтування чинників, які впливають на вибір особою дозвіллевих практик. Структурними складовими курсу є лекції та семінари (12 тижнів по дві години);

– завдяки навчальній дисципліні *"Законодавство у сфері дозвілля"* ("Leisure Law") студенти отримують уявлення про структуру законодавчої системи, основи законодавства у сфері дозвілля, принципи та завдання законодавчого процесу; вчать використовувати та аналізувати законодавчі джерела (статути, журнали, накази, інструкції); набувають здатностей оцінювати й інтерпретувати законодавчі документи.

На другому році навчання вивчаються маркетинг і промоція, управління людськими ресурсами, фінансовий маркетинг, закон у сфері дозвілля (продовжується поглиблене вивчення проблеми), менеджмент у контексті поведінських, структурних та

організаційних аспектів, корпоративна відповідальність, дозвілля в сучасному суспільстві, футбольний бізнес.

Навчальна дисципліна *"Міжнародні виміри дозвілля"* ("International Dimensions of Leisure"), що викладається на II та III курсах, передбачає вивчення впливу глобалізації й інформатизації на сферу дозвілля сучасної людини, розкриває взаємозв'язки між політичними, національними, регіональними, адміністративними чинниками, що є пріоритетними у різних країнах світу, та індустрією дозвілля, особливості регулювання дозвіллевыми практиками (структури, директиви, ініціативи, програми ЄС) в сучасному суспільстві (охоплюючи культурне дозвілля, спорт, рекреацію та туризм). На старшому курсі особлива увага приділяється процесам макдональдизації, диснеїзації, використанню "військових" запозичень у сфері дозвілля, віртуальним розвагам.

Курс *"Введення у менеджмент та індустрію дозвілля"* ("Introduction Management & the Leisure Industry"), включений у період практичного навчання, дозволяє студентам ознайомитись з історією управління сферою дозвілля, опанувати теорію сучасного менеджменту дозвілля й зрозуміти значимість управління та його концептів для розвитку індустрії дозвілля, зрозуміти розбіжності в організації дозвіллевої діяльності та наданні дозвіллевих послуг державним, приватним і добровільним секторами індустрії дозвілля. Серед навчальних методів – лекції, семінари, індивідуальні заняття та декілька тижнів практичних занять, супроводжувані наглядом та коригуванням навчального процесу наставником від навчального закладу.

Окрім курсів, які слухаються студентами вперше, продовжується викладання дисципліни *"Законодавство у сфері дозвілля"* ("Leisure Law"), модуль якої орієнтований на поглиблене вивчення законів працевлаштування, захисту прав споживачів, прав і зобов'язань менеджера дозвілля, якості дозвіллевої послуги; набуття вміння аналізувати застосування відповідних законів у практичному житті. Викладання курсу передбачає вивчення таких тем: контракти працевлаштування, законодавство рівних можливостей та питання дискримінації, ліцензування дозвіллевої діяльності, здоров'я та безпека, авторське право й процеси патентування, захист прав споживачів.

На завершальному – третьому році навчання – студенти поглиблюють і зміцнюють знання, пов'язані з управлінськими процесами, маркетингом і процесами популяризації у сфері дозвілля. На цьому етапі вивчаються менеджмент, маркетинг і просування, методи наукового дослідження, а також курси за вибором у сфері спортивного менеджменту, арт та івент-менеджменту, туристичного менеджменту. Курси за вибором відповідають професійному зростанню студента, який проходить практику у відповідних установах сфери дозвілля (приватних, комерційних, громадських). Загалом, "практичний" період навчання триває десять тижнів.

На третьому курсі особлива увага приділяється дисциплінам, спрямованим на вивчення особливостей організації дозвіллевого обслуговування у конкретних закладах і сегментах соціального життя. Зокрема, студентам викладається дисципліна *"Спортивний та рекреаційний менеджмент"* ("Sport & Recreation Management"), що забезпечує ґрунтовне вивчення стану, проблем і тенденцій розвитку у секторі спорту й рекреації. Структура спортивного сектору та рекреаційної індустрії, програмування спортивних та рекреаційних програм, спортивна й рекреаційна політика, управління спортом, партнерські технології, організація особливих спортивних подій - основні теми, що викладаються студентам, які набувають здатностей критично оцінювати наявні моделі у спорті й рекреації, систематизувати й диференціювати відмінності між професійним та любительським спортом та ін.

Метою дисципліни *"Футбольний бізнес"* ("The Football Business") є дослідження

взаємовідносин між професійним футболом і суспільством шляхом вивчення таких тем як "Комерціалізація професійної гри", "Зразки споживання", "Роль ЗМІ у формування громадської думки", "Управління футбольним бізнесом", "Глобалізація". Мультидисциплінарний підхід до вивчення курсу передбачає використання студентами знань економіки, фінансів, маркетингу, законодавства, соціології тощо.

"Подієвий та розважальний менеджмент" ("Events and Entertainment Management") передбачає опанування студентами навичок і вмінь організації дозвілля у сфері мистецтва й розваг. Базується на використанні знань з маркетингу, економіки, управління фінансами, законодавстві й передбачає прослуховування таких тем як "визначення події", "оперативне управління подіями та розважальними процесами", "управління мистецькими й розважальними проектами", "організація й проведення національних лотерей", "здоров'я та безпека людини у масових акціях" тощо.

Головними методами навчання є лекції, семінари та практичні заняття. Отримані знання оцінюються за такими складовими: письмовий екзамен, презентація, портфоліо (сукупність яких дає підстави оцінити теоретичні аспекти набутих знань), інформаційне тематичне повідомлення, дослідницький проект (реалізація якого слугує оцінкою вмінь використовувати набуті знання на практиці).

Практичний період вивчення триває близько чотирьох тижнів і націлений на набуття практичного досвіду дозвіллевого обслуговування, з акцентуванням специфіки у різних секторах – добровільному, комерційному, приватному. У процесі практичного навчання студент знайомиться із закономірностями професійного зростання, набуває здатностей порівняти особливості дозвілєвої діяльності в установах різного підпорядкування й сприяти подальшому плануванню своєї професійної кар'єри, а головне – застосовувати теоретичні знання у практичному житті.

Університет прикладних наук ННТУ спеціалізується на навчанні у сфері готельного менеджменту, комп'ютерних розваг, медіа, туризму, дозвілля, міського планування й креативної економіки. Окрім професійного навчання, в університеті передбачено курси академічного рівня "бакалавр" у сфері організації туризму й дозвілля [1].

Як і проаналізована нами вище програма, програма "Міжнародний менеджмент дозвілля" націлена на "навчання дією" (action learning), тобто на вирішення практичних завдань шляхом використання теоретичних знань. Це дозволяє студентам ще у роки навчання налагоджувати ділові зв'язки з майбутніми роботодавцями та визначитись щодо власної професійної кар'єри. Теоретичне навчання обіймає 20 відсотків від усього навчального курсу, практичні заняття складають 50 відсотків, 30 відсотків відводиться на самостійну роботу студентів.

У програмі зазначається, що менеджер індустрії дозвілля має використовувати свій творчий потенціал та організаційні навички для створення дозвілєвої продукції: трансформації старої фабрики у культурний центр, організації сенсаційного музичного фестивалю чи танцювального змагання, створення привабливої атмосфери для спортсменів-аматорів, здійснення виставкової діяльності тощо. Менеджер індустрії дозвілля працює у театрах, музичних закладах, спортивних та рекреаційних центрах, івент-агенціях, веддінг-структурах, департаментах дозвілля тощо.

На першому році переважає теоретичне навчання, викладаються такі дисципліни як іміджологія, управління проектами, маркетинг, дозвілєві дослідження та програма "Творчий лідер", що концентрує студента на розкритті його особистих навичок та розвитку. У подальшому студент обирає поглиблений спеціалізований напрям: спортивне дозвілля, управління проектами у сфері дозвілля, подієвий менеджмент, управління парками й атракціонами тощо.

Особливість другого та третього років навчання полягає у практичному набутті досвіду (у тому числі й у закладах дозвілля за межами країни) з акцентуванням на обраній спеціалізації. Так, якщо студент обрав напрям "Управління парками й атракціонами", його навчання продовжується у тематичних парках світу протягом 26 тижнів. Управлінські знання і навички поглиблюються завдяки прослуховуванню таких курсів як "Захист і закон" (Safety & Law), "Фінанси: інвестиційний та бухгалтерський Облік" ("Finance: Investment & Accounting"), "Маркетинг. Комерція і комунікація" ("Marketing: Sales & Communication"), а також іноземної мови, що вивчається студентом у іншій країні.

Завершується навчальна програма захистом індивідуального проекту. Соціальною інновацією у такому навчанні є, по-перше, вільний вибір студента, а, по-друге, акцентування на набутті знань не в аудиторіях, а за їх межами, у практичному середовищі під наглядом експертів, тренерів, інструкторів і лекторів.

Міжнародний університет Bircham створено у 1992 р. з метою усунення недоліків у системі традиційної освіти та орієнтації на професіоналів і дорослих. Офіси університету розташовані у США (Делавер), Іспанії (Мадрид) та Співдружності Багамських островів. Якість та оцінку академічного навчання закладу забезпечує вчена рада, що складається із докторів наук різних країн світу. Освітня система Міжнародного університету Bircham передбачає адаптацію до культурних і мовних особливостей своїх студентів [3].

Бакалаврська програма "Туризм та індустрія дозвілля" ("Tourism & Leisure Industry") має на меті опанування знаннями з таких дисциплін як "Індустрія дозвілля", "Дозвілля та комерційний туризм", "Дозвілля та розваги", "Законодавство у сфері туризму", "Маркетинг в туризмі", "Груповий туризм", "Екологічний туризм", "Ризики у сфері туризму", "Менеджмент організацій дозвілля", "Авіакомпанії і транспорт", "Тури і самостійні поїздки", "Послуги туристичних агенцій", "Туристичний менеджмент". Програма заснована на вивченні опублікованих книг, систематичній співпраці (у дистанційній формі) з науковим керівником та здачі заліків і екзаменів у вигляді письмових звітів.

Отже, навчальними програмами передбачається, що *менеджер індустрії дозвілля* є професійним управлінцем, який має якісну спеціальну підготовку у сфері менеджменту й дозвілля, систематично підвищує свою професійну кваліфікацію й здатний до реалізації організаційної, координаційної, мотиваційної та контрольної функцій у сфері дозвілля.

На сучасному етапі менеджер індустрії дозвілля повинен вміти:

- не лише вирішувати нагальні соціально-культурні проблеми, але й *самостійно* створювати умови для залучення населення у культурно-творчу, дозвіллеву, рекреаційну діяльність;
- моделювати різноманітні соціально-культурні й розважальні програми;
- прогнозувати й планувати діяльність особи в умовах вільного часу;
- надавати науково-методичну та інформаційну допомогу працівникам соціальних, культурних установ, творчих колективів, любительських об'єднань;
- систематично вивчати, узагальнювати й використовувати позитивний досвід роботи соціально-культурних закладів.

Вирішенню сформульованих завдань допоможуть ділові якості керівника, серед яких: висока культура (професійна, моральна, естетична, правова, політична, психологічна, педагогічна); наявність відповідних професійних знань, вмінь і навичок; сприйняття інноваційних ідей, методик та технологій; вміння доводити справу до кінця, постійно удосконалювати стиль своєї діяльності з урахуванням змін, що відбуваються у

суспільстві; здатність здійснювати комерційну діяльність; здатність до конкуренції.

Здійснивши аналіз навчальних планів університетів різних країн світу можемо дійти таких *висновків*.

1. Майстерність менеджера індустрії дозвілля визначається наявністю різноманітних знань, вмінь та навичок, серед яких пріоритетними є:

- здатність розробити дозвілльєву програму з урахуванням потреб і запитів споживача;
- здатність забезпечити індивідуальний, диференційований підхід, врахувавши вікові, психологічні, естетичні, етичні, релігійні та інші особливості відпочиваючих;
- вміння вибудовувати комунікативний процес на гуманних, демократичних засадах;
- вміння використовувати у своїй роботі новітні наукові та практичні досягнення;
- вміння урізноманітнювати дозвілльєві програми, уникаючи шаблонності в їхній організації.

2. Кожна із зарубіжних країн має свою концепцію підготовки менеджерів індустрії дозвілля, яка враховує особливості національної культури, традиції, досвід суспільно-історичного розвитку. Водночас, здійснений аналіз професійної підготовки фахівців сфери дозвілля дав можливість виявити кілька спільних тенденцій:

- система підготовки та підвищення кваліфікації фахівців для дозвілльєвої сфери охоплює два типи навчання: набуття нової спеціальності й підвищення кваліфікації. Навчальні плани навчальних закладів містять загальноосвітні, спеціальні та елективні дисципліни. У навчальному процесі поєднується практична і теоретична підготовка;

- зважаючи на те, що менеджер індустрії дозвілля працює з різними категоріями населення і має вміти задовольняти їхні потреби в умовах дозвілля, створюються додаткові спеціалізовані курси з удосконалення фахової підготовки спеціалістів дозвілльєвої сфери. Ступінь бакалавра становить початковий рівень, більшість закладів сфери дозвілля висувають до претендента на посаду додаткові правила (спеціальні навчальні курси, практичний досвід роботи), що змушує фахівця набувати відповідних вмінь і навичок для виконання своїх обов'язків (зокрема, через дистанційну форму навчання);

- професійна підготовка менеджера індустрії дозвілля ґрунтується на двох фундаментальних засадах: дотримання прав людини та професіоналізму фахівця.

Видається доцільним подальше ґрунтовне вивчення світового досвіду професійної підготовки менеджерів індустрії дозвілля, що сприятиме, по-перше, виявленню науково обґрунтованих організаційно-педагогічних умов результативності професійної підготовки менеджерів індустрії дозвілля у системі вищої освіти України, і, по-друге, удосконаленню діяльності вітчизняних освітніх, спортивно-оздоровчих та культурно-дозвілльєвих закладів.

Список використаної літератури:

1. Bachelor of science leisure studies [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.nhtv.nl/ENG/bachelors/academic-bachelor-programmes.html>.
2. Best S. Leisure Studies: Themes and Perspectives / S. Best. - London Sage, 2009. - 336 p.
3. Bircham University Human Network [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.bircham.net>.
4. Management & Leisure [Electronic resource]. – Mode of access :

<http://www.manchester.ac.uk/study>.

5. Page S. J. Leisure: An Introduction / S. J. Page, J. Connell. - Prentice Hall, 2010. -

6. Rojek C. The Labour of Leisure. The Culture of Free Time / C. Rojek. - London Sage, 2009. - 216 p.

7. Torkildsen G. Leisure & Recreation Management / G. Torkildsen. – 5-th ed. - London, E & F N Spon, 2005. - 570 p.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2015

I. V. Petrova

VOCATIONAL TRAINING MANAGERS LEISURE INDUSTRY IN MODERN SOCIETY

The article analyzes the modern methodological approaches to training managers leisure industry. To achieve the goal of semantic analysis conducted training courses leading universities of the world, characterized promising forms and methods of teaching in accordance with the purposes of the leisure industry managers; The question students and load distribution of educational material at different stages of the learning process; reasonably logic structuring and presenting educational material.

Defined priority aggregate knowledge, skills and abilities that affect the skill level manager leisure industry.

The specific processes related to learning and professional training managers leisure industry for example, relevant training programs University of Manchester, University of Applied Sciences NHTV, International University distance learning Bircham.

Key words: *entertainment, leisure industry manager, training, curriculum, educational process.*

УДК 792.027

Т. В .Пістунова

СЦЕНОГРАФІЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ТЕАТРУ НА ПРИКЛАДІ ПОСТАНОВКИ «...У ПОШУКАХ ВТРАЧЕНОГО ЧАСУ...КОЛО ЖИТТЯ...» ГУРТУ «БОЖИЧІ»

Аналізуються особливості сценографії українського музичного театру на прикладі фольклорної вистави «...У пошуках втраченого часу...Коло життя...» гурту «Божичі» у театрі «Дах» В.Троїцького. Основою постановки став обрядовий фольклор, поєднаний з ритуалами, притаманними українській народній культурі. Знищення межі між глядацькою залогою та сценою, залучення глядачів до активної дії у спектаклі, використання автентичного одягу та елементів національної кухні сприяли створенню естетичного впливу на сприйняття аудиторією вистави.

Ключові слова: *«Божичі», «Дах», фольклор, сценографія.*

Театральне життя української столиці є дуже яскравим та різноманітним. Крім існування великих академічних театрів від початку незалежності України розпочалась робота великої кількості малих камерних. Одним з яскравих експериментальних театрів, діяльність якого пов'язана з множиною мистецьких подій, не лише театральних, а й музичних є ЦСМ «Дах» В. Троїцького. Діяльність цього режисера та культурного діяча пов'язана з низкою оригінальних проєктів, які сприяють розвитку